

Cvičení z českého jazyka

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Cvičení z českého jazyka vychází ze obsahu vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Prostřednictvím vyučovacího předmětu Cvičení z českého jazyka využívají žáci znalostí jazyka při komunikaci v různých typech mluvených i psaných textů. Osvojení a upevnění jazykových schopností a dovedností je důležité nejen pro studium češtiny, ale i ostatních předmětů, je též nepostradatelnou součástí každodenní komunikace.

Průřezová témata předmětu Cvičení z českého jazyka odpovídají průřezovým tématům zařazeným do předmětu Český jazyk a literatura.

Prostřednictvím předmětu Cvičení z českého jazyka si žáci upevňují a rozšiřují své poznatky a znalosti o národním jazyce, jeho rozvrstvení, o dalších světových jazycích a jejich dělení, o zvukové a grafické stránce jazyka, obecně o stylistice, funkčních stylech a slohových útvarech, o slohových útvarech prostědělovacího stylu (1. ročník a kvinta), syntaxi, pravopisu a odborném stylu a jeho útvarech (3. ročník a septima).

Časové vymezení

Vyučovacím předmětu Cvičení z českého jazyka je 1. a ve 3. ročníku věnována 1 hodina týdně.

Organizační vymezení

K výuce je používána učebnice v kombinaci s dalšími doprovodnými výukovými materiály, např. pracovními listy, multimediálními výukovými programy.

Dosažení cíle předmětu Cvičení z českého jazyka jsou přizpůsobovány také metody vyučování. Kromě frontální výuky jsou zařazovány do výuky také prvky skupinové spolupráce a komunikačních aktivit, čímž je žákovi umožněno prohlubování poznatků o systému českého jazyka.

K upevňování a prověřování nabytých poznatků zařazuje učitel do výuky diktáty, pravopisná cvičení, všestranné jazykové rozbory a slohové práce.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence rozvíjené v předmětu Český jazyk a literatura jsou dále prohlubovány v předmětu Cvičení z českého jazyka.

Vyučovací předmět: Cvičení z českého jazyka
 Ročník: 1. ročník, kvinta

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
ZÁKLADNÍ POJMY JAZYKOVĚDY, NÁRODNÍ JAZYK				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje složky nauky o jazyce pomocí vhodných příkladů vysvětlí pojem jazyk a řeč vysvětlí pojem mateřský jazyk a zařadí jej do skupiny slovanských jazyků rozliší v textu spisovné a nespisovné výrazy vyhledá v textu slova z oblasti nářečí, slangu, argotu, obecné češtiny vyhledá potřebné informace ve vhodných příručkách a dalších zdrojích (internet, interaktivní slovníky, výukové programy atd.) 	Obecné ponaučení o jazyku a řeči <ul style="list-style-type: none"> řeč a jazyk, myšlení a jazyk jazykověda a její disciplíny historie české jazykovědy čeština - jazyk národní a jazyk mateřský národní jazyk a jeho útvary (spisovná a nespisovná čeština, hovorová čeština, nářečí, interdialekty, slang, argot) čeština a slovanské jazyky zdroje informací – internet, slovníky, encyklopedie druhy jazykovědných příruček 	OSV - Sociální komunikace <i>Z - geografie Evropy - 2. ročník, VI</i> <i>Ivt - internet - 1. ročník, V</i> <i>Z - topografie - 1. ročník, V</i>	V průběhu celého školního roku budou operativně s ohledem na charakter učiva zařazovány následující metody a postupy: <ul style="list-style-type: none"> práce s textem skupinová práce hra soutěž diktát pravopisné cvičení testy všestranné jazykové rozbory apod. Zvláštní důraz bude kladen na procvičování látky probrané ve vyučovacích hodinách.
HLÁSKOSLOVÍ A PÍSEMNÁ STRÁNKA JAZYKA				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> žák odlišuje hlásku a písmeno, hlásku a foném a samohlásku a souhlásku 	Zvuková stránka jazyka <ul style="list-style-type: none"> hlásky a foném systém českých samohlásek a souhlásek 	<i>Hv - tón - průběžně Bi - člověk - 3. ročník, VII</i>	

<p>vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)</p> <ul style="list-style-type: none"> v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu 	<ul style="list-style-type: none"> správně vyslovuje souhláskové skupiny v mluveném projevu vhodně a účinně používá slovní přízvuk a rozumí úloze melodie, důrazu, tempa a pauzy ve větě spisovnou výslovnost řadí k vnějšímu kultivovanému projevu vzdělaného člověka správně tvoří spisovné tvary a vědomě je používá aplikuje pravidla psaní i/y ve vyjmenovaných slovech a ve shodě přísudku s podmětem, správně užívá pravidla psaní ě/je, předpon s-, z-, vz- i souhláskových skupin, správně píše běžně používané zkratky, značky i běžná přejatá slova funkčně využívá pravopisné příručky k nalezení potřebných informací 	<ul style="list-style-type: none"> zvukové prostředky souvislé řeči (přízvuk, tempo, pauzy, melodie) zásady spisovné výslovnosti <p>Grafická stránka jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> písmeno písmo, jeho vznik a druhy, jeho historický vývoj <p>Pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> základní principy českého pravopisu a nejčastější odchylky od nich (psaní i/y, í/ý, psaní ě/je, psaní předpon s-, z-, vz-, psaní souhláskových skupin, psaní délky samohlásek, psaní zkratk a značek, psaní slov přejatých) 	<p><i>OSV - Sociální komunikace</i></p> <p><i>SeD - vznik a vývoj písma</i></p> <p><i>VMEGS - Žijeme v Evropě</i></p>	
STYLISTIKA				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit používá různé prostředky textového navazování vedoucí 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> zpracovává projev v souladu s vlivem slohotvorných činitelů rozezná jednotlivé funkční styly a ve vhodných textech najde jejich znaky 	<p>Stylistika</p> <ul style="list-style-type: none"> slohová charakteristika výrazových prostředků text a styl; členění textu a jeho signály; odstavec a další jednotky slohotvorní činitelé objektivní a subjektivní kunikační strategie - adresnost, volba jazykového 	<p><i>OSV - Sociální komunikace</i></p>	<p>Témata vycházejí z praktického života, z různých zájmových oblastí žáků a využívají mezipředmětové vztahy.</p>

<p>ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu</p> <ul style="list-style-type: none"> v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny	<ul style="list-style-type: none"> správně formuluje ústní blahopřání, vypravování, představování atd. správně napíše vzkaz, inzerát, objednávku, zprávu, oznámení, osobní dopis, běžné vypravování atd. správně vyplní poštovní poukázku, podací lístek, telegram správně vyplní projektovou žádost	<p>útvary, prostředků verbálních a neverbálních s ohledem na partnera; vyjadřování přímé a nepřímé, jazyková etiketa</p> <ul style="list-style-type: none"> funkční styly a jejich realizace v textech monolog a dialog - výstavba dialogu, vztah otázka x odpověď styl prostěsdělovací mluvené útvary prostěsdělovacího stylu (vypravování, představování, telefonát, blahopřání, popis atd.) psané útvary prostěsdělovacího stylu (vypravování, oznámení, pozvánka, dopis, žádost, popis atd.) narativní postupy (řeč přímá, nepřímá, nevlastní přímá, polopřímá) tiskopisy, poštovní poukázky vyplnění projektové žádosti		
---	---	---	--	--